

**МОНГОЛ УЛСЫН
ҮНДЭСНИЙ БАТЛАН ХАМГААЛАХЫН
ИХ СУРГУУЛИЙН ЗАХИРЛЫН
ТУШААЛ**

2024 оны 06 сарын 11 өдөр

Дугаар 51236

Улаанбаатар хот

┌ Журам шинэчлэн батлах тухай ┐

Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2023 оны А/575 дугаар тушаалаар батлагдсан “Докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн дүрэм”, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2024 оны А/146 дугаар тушаалаар батлагдсан “Мэргэжлийн чиглэл /хөтөлбөрийн нэр/, индекс шинэчлэн батлах тухай”, Батлан хамгаалах сайдын 2020 оны А/77 дугаар тушаалаар батлагдсан “Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн дүрэм”-ийн 11.7.1, мөн сайдын 2023 оны А/02 дугаар тушаалаар батлагдсан “Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх бодлого”, их сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн 2023 оны хоёрдугаар хуралдааны тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

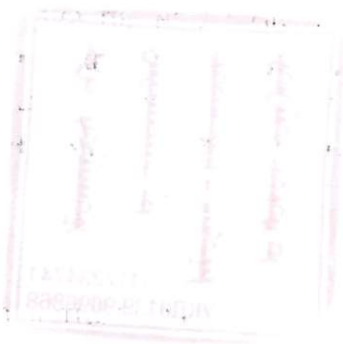
- 1. ҮБХИС-ийн магистр, докторын сургалтын журмыг хавсралтын ёсоор шинэчлэн баталсугай.
- 2. Энэхүү журмыг 2024-2025 оны хичээлийн жилээс хэрэгжүүлэн ажиллахыг Эрдмийн сургууль /хурандаа Э.Нацагдорж/-д даалгасугай.
- 3. Энэ тушаал гарсантай холбогдуулан их сургуулийн захирлын 2017 оны А/280 дугаар тушаалын хавсралтаар батлагдсан Магистр, докторын сургалтын журмыг хүчингүй болсонд тооцсугай.
- 4. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Эрдэм шинжилгээ, хамтын ажиллагаа хариуцсан дэд захирал хурандаа Б.Өлзийхуягт хариуцуулсугай.

ЗАХИРАЛ
БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ

П.ЖАРГАЛАН

8501000918

Боловсруулсан: х/ч..... *[Signature]*..... Б.Мөнхтулга
Хянасан:..... М.Пүрэвсүрэн
Хянасан: хур..... *[Signature]*..... Б.Өлзийхуяг
Хувь: 01

ҮБХИС-ийн захирлын 2024 оны 06
дугаар сарын 11-ний өдрийн
дугаар тушаалын хавсралт

ҮБХИС-ИЙН МАГИСТР, ДОКТОРЫН СУРГАЛТЫН ЖУРАМ

УКД0139 9096868

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү журмын зорилго нь Үндэсний батлан хамгаалахын их сургууль (цаашид "ҮБХИС" гэх)-д магистр, докторын сургалт эрхлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. ҮБХИС-ийн магистр, докторын сургалтын журам (цаашид "сургалтын журам" гэх) нь Дээд боловсролын тухай хууль, Засгийн газрын "Батлан хамгаалахын их сургуулийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" 2016 оны 156-р тогтоол, Засгийн газрын "Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад тавих техникийн тухай зохицуулалт" 2024 оны 253 дугаар тогтоол, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2023 оны А/575 дугаар тушаалаар батлагдсан "Докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн дүрэм", 2024 оны А/144 дугаар тушаалаар батлагдсан "Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн үнэлгээний үлгэрчилсэн журам", А/146 дугаар тушаалаар батлагдсан "Мэргэжлийн чиглэл /хөтөлбөрийн нэр/, индекс шинэчлэн батлах тухай, А/147 дугаар тушаалаар батлагдсан "Дээд боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тавих нийтлэг шаардлага", Батлан хамгаалахын сайдын 2023 оны А/02 дугаар тушаалаар батлагдсан "Батлан хамгаалах яамнаас баримтлах эрдэмтэн бэлтгэх бодлого", "Үндэсний батлан хамгаалахын их сургууль"-ийн дүрэм тус тус үндэслэнэ.

1.3. Магистр, докторын сургалтын зорилго нь боловсролын бакалаврын болон магистрын зэрэгтэй суралцагчдад батлан хамгаалах судлал, цэргийн шинжлэх ухаан, аюулгүй байдал судлал, удирдахуйн ухаанаар ахисан түвшний боловсрол олгох сургалт зохион байгуулж, эрдэм шинжилгээ, судалгааны арга зүй эзэмшүүлж, мэргэшсэн судлаач, эрдэмтдийг бэлтгэхэд оршино.

1.4. Эрдэм шинжилгээний ажил, сургалтыг батлан хамгаалах бодлого болон төрийн цэргийн байгуулалт, аюулгүй байдал судлал, цэргийн шинжлэх ухааныг хөгжүүлэх хэрэгцээ, шаардлагад нийцүүлж, чанарыг эрхэмлэх, инновац, мэдээллийн технологийн ололтод түшиглэх, суралцагчдын эрдэм судлалын эрх чөлөө, эрх ашгийг хүндэтгэн ил тод, нээлттэй байх нь магистр, докторын сургалтад баримтлах үндсэн зарчим болно.

Хоёр. Элсэлт

2.1. ҮБХИС-ийн магистр, докторын сургалтын элсэлтийг нэг ба есдүгээр сард 2 удаа зохион байгуулна. Элсэлтийн зарыг шалгалт эхлэхээс нэг сарын өмнө ҮБХИС-ийн цахим хуудас, "Соёмбо" сонин, олон нийтийн бусад мэдээллийн хэрэгсэлд байршуулан олон нийтэд хүргэнэ. Элсэлтийг Эрдмийн сургуулийн Сургалт, судалгаа хөгжүүлэлтийн алба (цаашид ССХА-гэх) зохион байгуулна.

2.2. Докторын хөтөлбөрийн судалгааны ажлын чиглэлийг Батлан хамгаалах яамны Шинжлэх ухаан, технологийн зөвлөлөөс баримталж буй бодлого, чиглэлийн хүрээнд зарлаж явуулна.

2.3. БХЯ нь тус яамны бодлого, захиалгаар докторын өдрийн ангид суралцах цэргийн албан хаагчдын элсэлтийг тусгай журмаар зохион байгуулна.

2.4. Магистрантур, докторантурт элсэгчийн голч дүн 2.8-оос доошгүй байна.

2.5. Магистр, докторын сургалтад элсэхийг хүсэгчид нь дараах баримт бичиг бүрдүүлнэ. Үүнд:

- ✓ Өргөдөл;
- ✓ Төрийн албан хаагчийн 1 дүгээр маягт;
- ✓ Иргэний үнэмлэхийн хуулбар;
- ✓ E-Mongolia системээс авсан боловсролын лавлагаа;
- ✓ 3x4 хэмжээний цээж зураг 2 ширхэг;
- ✓ Ажиллаж буй албан байгууллагаас суралцахыг зөвшөөрсөн тодорхойлолт;
- ✓ Элсэлтийн хураамж.

2.6. Магистрантур, докторантурын элсэлтийн шалгалт нь гадаад хэл, мэргэжлийн шалгалтаас бүрдэх ба шалгалт нь бичгийн болон ярилцлага хэлбэрээр зохион байгуулагдана. Гадаад хэлний тестийг Гадаад хэлний сургалтын төвийн багш нар болон мэргэжлийн шалгалтын материалыг тэнхимүүд боловсруулж, Эрдмийн сургуулийн захирлаар баталгаажуулна. ССХАлба нь тэнхимийн профессор багш нартай хамтран элсэлтийн шалгалтыг зохион байгуулна.

2.7. Элсэлтийн шалгалтын мэргэжлийн шалгалт болон гадаад хэлний шалгалтын дундаж оноо 80-аас дээш авсан элсэгчийг магистр, докторын сургалтад элсүүлнэ.

2.8. Элсэлтийн шалгалтад тэнцсэн элсэгчдийг шалгалтын комиссын шийдвэрийг үндэслэн ҮБХИС-ийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна. Тушаалд суралцах хөтөлбөрийн нэр, хэлбэрийг заана.

2.9. ҮБХИС-ийг бакалаврын зэрэгтэй, тэргүүний шилдэг төгсөгчдийг ҮБХИС-ийн магистрын сургалтад урилгаар, элсэлтийн шалгалтгүйгээр элсүүлнэ.

2.10. Элсэгч нь өмнө эзэмшсэн бакалаврын болон магистрын боловсролын чиглэлээс өөр чиглэлээр магистр, докторын хөтөлбөрт хамрагдахыг хүсвэл сургалтын агуулгын залгамж чанарыг хангахад шаардагдах хичээлийн зөрүүг нөхөж, 12-18 багц цагийн төлбөртэй бэлтгэл сургалтад хамрагдана. Бэлтгэл сургалтаар нөхөж үзсэн цагийг үндсэн сургалтын багц цагт тооцохгүй.

2.11. Элсэхийг хүссэн гадаадын иргэд бүртгүүлэхдээ энэ журмын 2.5-д зааснаас гадна гадаад паспорт, боловсролын болон батлан хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын албан бичигтэй байна.

Гурав. Сургалтын төлөвлөгөө

3.1. БШУЯ-аас олгогдсон тусгай зөвшөөрлийг үндэслэн тэнхимүүд ССХА-тай хамтран сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулж, хөтөлбөрийн дэд хороогоор хэлэлцүүлэн ҮБХИС-ийн захирлаар батлуулна.

3.2. Магистр, докторын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх сургалтын төлөвлөгөөнд хөтөлбөрийн агуулгад холбогдох индекс, хичээл бүрийн багц цаг, хичээл хоорондын уялдааг тусгаж, хөтөлбөрт тавигдах шаардлагыг хангасан байна.

3.3. Магистрын хөтөлбөр 30 багц цагаас доошгүй байна. Мэргэжлийн болон судалгааны магистрын чиглэлтэй байж болох ба сургалтын төлөвлөгөөний агуулга ялгаатай байна.

Мэргэжлийн суурь хичээл нийт 12 багц цаг байна. Үүнээс 6 багц цаг нь судалгааны арга зүй, загварчлал, оюуны өмчийн мэдлэг олгох хичээлүүд, 6 багц цаг нь тухайн хөтөлбөрийн чиглэлийн ахисан түвшний үндсэн хичээлүүд байна.

Мэргэших хичээл 9 багц цаг буюу эрдэм шинжилгээний ажил 4 багц цаг, магистрын судалгааны ажил 5 багц цаг байна. Харьяалах тэнхимийн дарга нь эрдэм шинжилгээний ажлын 4 багц цагийг тооцож, баталгаажуулна.

Төрийн удирдлага магистрын хөтөлбөрөөр суралцагч нь магистрын ажил бичээгүй тохиолдолд мэргэжлийн суурь хичээл 12 багц цаг, мэргэших хичээл 15 багц цаг, мэргэжлийн дадлага 5 багц цаг, нийт 32 багц цагийн хичээл судлах ба мэргэжлийн дадлага 5 багц цагийн гүйцэтгэлийг тэнхимийн дарга тооцож, баталгаажуулна.

3.4. Докторын хөтөлбөр нь 60 багц цагаас доошгүй байна.

Мэргэжлийн суурь хичээл 12 багц цаг, мэргэших хичээл 12 багц цаг, эрдэм шинжилгээний ажил 12 багц цаг, докторын ажил 24 багц цаг байна. Харьяалах тэнхимийн дарга нь эрдэм шинжилгээний ажлын 12 багц цагийг тооцож, баталгаажуулна.

Дөрөв. Сургалтын агуулга, багтаамж

4.1. Сургалтын агуулга нь батлан хамгаалах, цэргийн шинжлэх ухаан, аюулгүй байдал судлал чиглэлээр мэргэжлийн судлаачид, эрдэмтдийг бэлтгэх, нөөц бүрдүүлэх, судалгаа шинжилгээний ажлын дадлага, туршлага, судалгааны арга зүй эзэмшүүлэхэд оршино.

4.2. Мэргэжлийн магистрын хөтөлбөрөөр суралцах хугацаа 1-2 жил, судалгааны магистрын сургалтын хугацаа 1.5-2 жил, докторын сургалт 2.5-4 жил байна.

4.3. Сургалтын хичээлийн жил нь хоёр улиралтай, улирал тус бүр нь 12 долоо хоног байна. Хичээл нь 2, 10 дугаар саруудад эхэлнэ.

4.4. Магистрант, докторант нь мэргэших хичээлийн сонгон суралцах багц цагийг эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагчтай зөвлөлдөж, сургалтын календарчилсан төлөвлөгөө боловсруулж, тэнхимийн даргаар хянуулж, Эрдмийн сургуулийн захирлаар баталгаажуулна.

4.5. Гадаад, дотоодын их, дээд сургуулиас шилжин ирэх, ижил түвшний цэргийн дээд боловсрол эзэмшсэн суралцагчдын судалсан хичээлийн багц цагийг мэргэжлийн тэнхим дүйцүүлэн тооцож, саналаа ССХА-нд хүргүүлж шийдвэрлүүлнэ.

4.6. Докторын нэгдсэн шалгалтаа амжилттай өгч, гэрчилгээ авсан суралцагчдад докторын зэрэг хамгаалах эрх нээгдэх ба докторын диссертац бичиж, "Докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөл"-д хамгаална.

4.7. Магистрант нь магистрын ажил бичиж "Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөл"-д хамгаална.

4.8. Батлан хамгаалах удирдлагын академийн сонсогчдын магистрын судалгааны ажлын сэдэв, удирдагчийг батлахтай холбоотой тус академиас ирүүлсэн саналыг Эрдмийн сургуулийн тэнхимүүдээр хянуулж суралцах хөтөлбөрийг тодорхойлсны үндсэн дээр их сургуулийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна. Сонсогчид буюу магистрантууд нь магистрын ажлаа их сургуулийн "Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөл"-д хамгаална.

Тав. Хөтөлбөрийн зохион байгуулалт.

5.1. Эрдмийн сургуулийн ССХА нь тэнхим, төвүүдийн оролцоотой сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулах, сургалтын явцад хяналт тавих, элсэлт, төгсөлтийн арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

5.2. Мэргэжлийн тэнхим нь магистрант, докторантын судалгааны ажлын явц байдалд үнэлгээ хийж, мэргэжил арга зүйгээр хангана. Магистрант докторант нь сурлагын дэвтэр бүрэн хөтөлж, баталгаажуулна.

5.3. Суралцагч суралцах хугацаандаа Эрдмийн сургуулийн ССХА-нд бүртгүүлсэн өөрийн e-mail хаяг болон ҮБХИС-ийн цахим хуудсыг байнга шалгаж байх үүрэг хүлээнэ.

5.4. Магистрант, докторант нь магистрын болон докторын ажлаа ҮБХИС-ийн Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын стандартын дагуу боловсруулсан байна.

5.5. Зохих шаардлагыг бүрэн хангасан магистрын ажлын цаасан ба цахим хувийг нууц бичиг хэрэг болон ҮБХИС-ийн Төв номын санд, диссертацийн хувийг Үндэсний номын сан, Шинжлэх ухаан технологийн сан, ҮБХИС-ийн Төв номын санд заавал хүлээлгэн өгнө. Энэ тохиолдолд диплом, энгэрийн тэмдэг олгох эрх үүснэ.

5.6. Төгсөгчдөд диплом, энгэрийн тэмдгийг ёслол, хүндэтгэлтэйгээр гардуулах ажиллагааг Эрдмийн сургууль зохион байгуулна.

Зургаа. Хичээл заах багш, эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч

6.1. Магистр, докторын сургалт явуулах багшлах бүрэлдэхүүн, эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч нар нь Монгол Улсын засгийн газрын 2024 оны 253 дугаар тогтоол “Техникийн зохицуулалт”-ын шаардлагыг хангасан байна.

6.2. Магистр, докторын сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэгч багш нь докторын зэрэгтэй байна.

6.3. Магистрын ажлын удирдагч нь докторын зэрэгтэй, их дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагад 3-аас доошгүй жил ажилласан туршлагатай, монгол болон бусад улсын шинжлэх ухааны мэдээллийн санд бүртгэлтэй, хөндлөнгийн хянан магадалгаа хийгддэг мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний гадаад, дотоодын сэтгүүлд (нууцын зэрэгтэй сэтгүүлд) хэвлүүлсэн бүтээлтэй, идэвхтэй судлаачид байна

6.4. Докторын ажлын удирдагч нь энэхүү журмын 6.3-т заасан шаардлагаас гадна эрдмийн зэрэг хамгаалаад 3-оос доошгүй жил болсон, тухайн мэргэжлээрээ сүүлийн 5 жилд хоёроос цөөнгүй эрдэм шинжилгээний өгүүлэл хэвлүүлсэн, эрдэм шинжилгээний хуралд илтгэл хэлэлцүүлсэн идэвхтэй судлаач байна.

6.5. Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч нь судалгааны ажлын сэдэв тодорхойлох, судалгааны ажлын төлөвлөгөө боловсруулах, судалгаа явуулахад зөвлөх, тодорхой хуваариар мэргэжлийн зөвлөгөө өгч, хяналт тавих, ажлын агуулгыг хэсэгчлэн болон бүхэлд нь дүгнэх, судалгааны ажлын шинжлэх ухааны үндэслэл, онол практикийн ач холбогдол, диссертациад тавигдах шаардлага, диссертаци бичих стандартыг хангаж буй талаар хариуцлага хүлээнэ.

6.6. Магистрант, докторантын эрдэм шинжилгээний удирдагч нь бусад их сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагын ажилтан, судлаач, батлан хамгаалах салбарын эрдэмтэн байж болно.

6.7. Доктор (Ph.D) нь нэг хичээлийн жилд 3-аас илүүгүй магистрант, 2 хүртэл докторант, доктор (Sc.D) нь 3-аас илүүгүй магистрант, 3 хүртэл докторантыг удирдаж болно.

Долоо. Сургалтын үнэлгээ

7.1. Магистр, докторын хөтөлбөрт суралцагчдын мэдлэг чадварыг “ҮБХИС-ийн суралцагчийн үнэлгээний журам”-аар үнэлнэ.

7.2. Суралцагчдын улирлын шалгалтыг мэргэжлийн хичээлийн онцлогоос хамааран тест, ур чадвар, аман болон бичгийн хэлбэрээр зохион байгуулж болно.

7.3. Суралцагч нь дараах тохиолдолд багц цагийн төлбөрийг нэмж төлж, тухайн хичээлийг дахин судална. Үүнд:

- Сургалтын албанаас албан ёсны чөлөө авалгүйгээр тухайн улиралд төлөвлөгдсөн хичээлд хамрагдаагүй.

- Тухайн улирлын хичээлийн шалгалтад зохих үнэлгээ авч чадаагүй.

7.4. Суралцагч нь 7.3-т заасны дагуу судлах хичээлийн багц цагийн төлбөрийг их сургуулийн дансанд тушаах ба сургалтын албанаас хийсэн тооцооны үндсэн дээр нэмэлтээр хичээл заасан багшид уг төлбөрийн 30%-ийг олгоно.

7.5. Магистрант, докторантын голч дүн 2.7 ба түүнээс дээш байна.

Найм. Докторантын мэргэжлийн нэгдсэн шалгалт

8.1. Докторант нь сургалтын төлөвлөгөөнд заагдсан мэргэжлийн болон мэргэших хичээлийг бүрэн судалсны дараа суралцаж буй мэргэжлийн чиглэлээр болон гадаад хэлний нэгдсэн шалгалт өгнө. Шалгалтыг I, II улирлын төлөвлөгдсөн хичээл дууссаны дараагийн долоо хоногт зохион байгуулна.

8.2. Нэгдсэн шалгалтыг ҮБХИС-ийн захирлын тушаалаар томилогдсон комисс авна.

8.3. Докторант нь нэгдсэн шалгалтад орохдоо дараах шаардлагыг хангасан байна. Үүнд:

✓ Сургалтын төлөвлөгөөнд заагдсан багц цагийн хичээлийг бүрэн судалсан байна;

✓ Сургалтын төлбөрийн 50-аас доошгүй хувийг төлсөн байна.

8.4 Нэгдсэн шалгалтад тэнцээгүй докторант дахин 1 удаа шалгалт өгч болно.

8.5 Шалгалтын комисс мэргэжлийн шалгалтын дүн, шалгалт авсан тухай тэмдэглэлийг холбогдох материалын хамт ССХА-д хүлээлгэн өгнө.

8.6 Докторантын шалгалтын нэгдсэн дүнг Шалгалтын комиссын дарга батална.

Ес. Магистрант, докторантын түвшин тогтоох шалгалт

9.1. Эрдмийн сургуулийн тэнхимүүд жил бүрийн 4, 11 дүгээр саруудад магистрант нарын, 5, 11 дүгээр саруудад докторант нарын тухайн жилд цуглуулсан кредит цаг, сургалт, судалгааны ажлын явцын түвшнийг тогтоох ажлыг зохион байгуулна.

9.2. Магистрант нь сургалт, судалгааны ажлын үр дүнг тайлагнахдаа дараах материалыг бүрдүүлсэн байна. Үүнд:

✓ Хичээлийн багц цаг тооцсон, баталгаажуулсан бичилт бүрэн хийгдсэн магистрантын дэвтэр;

✓ Сургалтын төлөвлөгөөний дагуу хичээлийг судалж, үнэлүүлсэн дүнгийн хүснэгт (ССХА-аас авсан байх);

✓ Эрдэм шинжилгээний хурал, семинарт илтгэл хэлэлцүүлсэн материал (эх хувь);

✓ Сонгосон сэдвийнхээ хүрээнд хийсэн туршилт, судалгааны ажлын явц, биелэлт, үр дүнгийн тайлан;

- ✓ Тэнхимийн дарга, тэргүүлэх профессорын дүгнэлт;
- ✓ Удирдагчийн тодорхойлолт (сурлагын дэвтэрт магистрантын идэвх чармайлт, удирдагчтай хамтарч ажилласан байдал, сурах, сургах үйл ажиллагааны үр дүнг тэмдэглэн бичнэ)

9.3. Докторант сургалт, судалгааны ажлаа тайлагнахдаа дараах материалыг бүрдүүлсэн байна. Үүнд:

- ✓ Докторант ССХА-наас сургалтын төлөвлөгөөний дагуу зохих хичээлийг судалж, үнэлүүлсэн дүнгийн тодорхойлолт авсан байх;
- ✓ Докторантын тухайн жилийн бүтээлийн жагсаалт;
- ✓ Сэдвийн хүрээнд явуулсан туршилт, судалгааны ажлын явц, үр дүнгийн талаарх тайлан;
- ✓ Удирдагчийн тодорхойлолт (сурлагын дэвтэрт докторантын идэвх чармайлт, удирдагчтай хамтарч ажилласан байдал, сурах, сургах үйл ажиллагааны үр дүнг тэмдэглэн бичнэ)

9.4. Тэнхим нь магистрант, докторант бүрийн сургалт, судалгааны явцын үр дүнгийн тухай бичгээр тайлагнаж, тэнхимийн хурлаар хэлэлцэнэ.

Арав. Магистрын ажил, докторын диссертацийн хамгаалалт

10.1. Магистр, докторын судалгааны ажлын явц нь дараах үе шаттай байна.

Үүнд:

- Сэдэв, эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч, түшиц тэнхим томилох;
- Судалгааны ажлын явцын болон өргөтгөсөн хэлэлцүүлэг;
- Урьдчилсан болон жинхэнэ хамгаалалт.

10.2. Магистрант нь мэргэжлийн суурь хичээлийн багц цагийг хангасан тохиолдолд мэргэжлийн тэнхимээр магистрын судалгааны ажлын сэдэв, эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагчийг томилуулах хүсэлт гаргаж шийдвэрлүүлнэ.

10.3. Тус журмын 4.8-д зааснаас бусад магистрантын судалгааны ажлын сэдэв, эрдэм шинжилгээний удирдагч, түшиц тэнхимийг сонгох асуудлыг тэнхимүүдийн өргөтгөсөн хурлаар, хэлэлцэж, тэнхим нь саналаа ҮБХИС-ийн захиралд уламжлах, эсэх асуудлыг Эрдмийн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлнэ.

10.4. Суралцагчийн судалгааны ажлын сэдэв, удирдагч, зөвлөх багийг томилох болон тэнхимийн өргөтгөсөн хэлэлцүүлгийг сар бүрийн I, III долоо хоногт тэнхимээс гаргасан хуваарийн дагуу зохион байгуулна.

10.5. Суралцагчийн судалгааны ажлын талаар тэнхимийн өргөтгөсөн хэлэлцүүлгээс өгсөн санал, зөвлөмжийн засварласан байдлыг тэнхим хянаж, дүгнэлт гаргана.

10.6. Магистрант, докторант нь судалгааны ажлын сэдэв, удирдагчийг өөрчлөх тохиолдолд зөвхөн 1 удаа үндэслэл бүхий хүсэлтийг бичгээр үйлдэж, тэнхимийн даргаар уламжлан, магистрант нь Эрдмийн сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн хурлаар, докторант нь их сургуулийн Эрдмийн зөвлөлийн хуралдаанаар тус тус хэлэлцүүлж шийдвэрлүүлнэ.

10.7. Магистрант, докторант нь судалгааны ажлын явц болон үр дүнгээр монгол болон бусад улсын шинжлэх ухааны мэдээллийн санд бүртгэлтэй, хөндлөнгийн хянан магадалгаа хийгддэг мэргэжлийн эрдэм шинжилгээний гадаад, дотоодын сэтгүүлд (нууцын зэрэгтэй сэтгүүлд) нэгдүгээр зохиогчоор 2-аас доошгүй

эрдэм шинжилгээний өгүүлэл нийтлүүлсэн болон эрдэм шинжилгээний хуралд илтгэл хэлэлцүүлсэн байна.

10.8. Магистрант, докторант нь урьдчилсан хамгаалалтад орохоос өмнө нууцын дүгнэлт гаргуулсан байна.

10.9. Эрдмийн сургуулийн ССХА-ны чиглэл хариуцсан мэргэжилтэн нь магистрантын урьдчилсан хамгаалалтад орохыг хүссэн өргөдөл, холбогдох материалын хамт хамгаалуулах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга (НБД) хүлээлгэж өгнө. /НБД нь зөвлөлийн даргатай зөвшилцөж урьдчилсан хамгаалалтын өдрийг товлонго/.

10.10. Магистрын судалгааны ажил 75%-иас доошгүй боловсруулалт хийгдсэн, эрдэм шинжилгээний удирдагч зөвшөөрснөөр мэргэжлийн тэнхимийн анхны хэлэлцүүлэгт оруулна.

10.11. Магистрант нь магистрын ажлын боловсруулалтыг бүрэн дуусгасан тохиолдолд эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагч зөвшөөрсний дагуу түүний ажлыг тэнхимийн өргөтгөсөн бүрэлдэхүүнээр хэлэлцүүлнэ. Өргөтгөсөн бүрэлдэхүүнд их дээд сургууль, эрдэм шинжилгээний байгууллагын мэргэжлийн 2-3 эрдэмтнийг оролцуулна. Тэнхимийн өргөтгөсөн хэлэлцүүлгээс магистрын ажлыг урьдчилсан хамгаалалтад оруулах, эсэх талаар шийдвэр гаргана.

10.12. Магистрын урьдчилсан болон жинхэнэ хамгаалалтыг танхимын хэлбэрээр зохион байгуулна. Магистрант зайлшгүй хүндэтгэж үзэх шалтгаанаар, хамгаалалт болохоос ажлын 10 хоногийн өмнө хамгаалуулах зөвлөлийн даргад бичгээр, эсвэл цахим шуудангаар илтгэж, зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр хамгаалуулах зөвлөлийн хуралдаанаар цахим хэлэлцүүлэгт орж ажлаа танилцуулж илтгэнэ.

10.13. Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн даргын эзгүйд, орлогч дарга хуралдааныг удирдана. Нарийн бичгийн даргын эзгүйд зөвлөлийн дарга, орлогч даргын шийдвэрээр хамгаалуулах зөвлөлийн гишүүдээс түр хугацаагаар түүний үүргийг гүйцэтгүүлнэ.

10.14. Зөвлөлийн гишүүдийн нууц санал хураалтын дүнг үндэслэж 75%-аас дээш эерэг санал авсан тохиолдолд магистрын ажлыг хамгаалсанд тооцно.

10.15. Магистрын ажлаа амжилттай хамгаалсан, магистрын ажлаа зөвлөлийн гишүүд, албан ёсны шүүмжлэгчийн өгсөн санал, зөвлөмжийн дагуу засварлаж, 2-оос доошгүй хувь хэвлэмэл болон электрон хэлбэрээр их сургуулийн номын сан, мэдээлэл аюулгүй байдлын тасагт хүлээлгэн өгсөн магистрантад их сургуулийн захирлын тушаалаар магистрын зэрэг олгоно.

10.16. Докторант 20 кредит цаг судалж дуусахаас өмнө буюу элссэн эхний жилд багтаан докторантын судалгааны ажлын сэдэв, удирдагч, түшиц тэнхимийг Эрдмийн сургуулийн холбогдох тэнхимээр хэлэлцэж улмаар гаргасан саналыг их сургуулийн эрдмийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, их сургуулийн захирлын тушаалаар баталгаажуулна /Удирдагчаар бүтээлийн жагсаалтыг харгалзан, сэдэвтэй холбоотой мэргэжлийн хүн томилно./

10.17. Докторантад тухайн хөтөлбөр хэрэгжүүлж буй тэнхимийн саналаар судалгааны ажлын сэдвийн чиглэлтэй уялдуулан зөвлөх багийг байгуулах бөгөөд докторантын удирдагч зөвлөх багийг ахална. Зөвлөх баг нь гурван хүний бүрэлдэхүүнтэй, нэг гишүүн хамтран удирдагч байж болно. Тухайн хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа тэнхимийн профессор багш нараас зөвлөх багт томилж болно.

10.18. Урьдчилсан хамгаалалтын албан ёсны шүүмжлэгчийг дэд зөвлөлийн гишүүдээс нэг шүүмжлэгч байхаар томилно.

10.19. Дэд зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга докторантын зөвлөх багийн хамтын шийдвэрийг диссертацийн сэдэв, зорилго, үр дүн, судалгааны арга зүй, явц үр дүнг хэлэлцсэн зөвлөх багийн хуралдааны тэмдэглэлтэй хамт хүлээж авснаар зөвлөлийн даргатай зөвшилцөж урьдчилсан хамгаалалтын өдрийг товлоно. /хавсралт №4, зөвлөх багийн хамтын шийдвэрийн загвар/

Арван нэг. Суралцагчдын шилжилт, чөлөө олголт, сургалтаас хасах асуудал

11.1. Дотооддоо хөтөлбөр хооронд шилжих хүсэлт гаргасан магистрант, докторантын асуудлыг судалгааны ажлын удирдагчийн санал, тухайн түшиц тэнхимийн хурлаар хэлэлцүүлсэн хурлын тэмдэглэл, шийдвэрийг үндэслэн Эрдмийн сургуулийн ССХА шийдвэр гаргана.

11.2. Гадаад, дотоодын их, дээд сургуульд суралцаж байгаад ҮБХИС-д шилжин суралцах хүсэлт гаргасан магистрант, докторантыг Эрдмийн сургуулийн тэнхимийн саналыг үндэслэн ҮБХИС-ийн захирлын тушаалаар сургаж болно.

11.3. Шилжин суралцах суралцагчийн хөтөлбөрийн гүйцэтгэлд суралцаж байсан сургуульд биелүүлсэн 12 хүртэл багц цагийг дүйцүүлэн тооцож болох ба БШУС-ын 2024 оны А/216 дугаар тушаалаар батлагдсан “Дээд боловсролын сургалтын агуулгыг багц цагаар тооцох, багц цагийг дүйцүүлэх журам”-ыг баримтална.

11.4. Шилжин суралцах хүсэлт гаргасан суралцагч нь өргөдөл, төрийн албан хаагчийн анкет, иргэний үнэмлэхийн хуулбар, суралцаж буй сургуульд элсэн орсон тухай тушаалын хуулбар, сурлагын тодорхойлолт (судалсан хичээлийн нэр, багц цаг, шалгалтын дүн), суралцагчийг шилжүүлсэн тухай тухайн сургуулийн албан бичиг, шилжин суралцахыг зөвшөөрсөн тухай Эрдмийн сургуулийн тэнхимийн зөвшөөрөл зэргийг бүрдүүлнэ.

11.5. Бусад сургуулиас шилжин суралцах хүсэлт гаргасан суралцагч тухайн жил, улирлын сургалтын төлбөрөөс гадна кредитийн зөрүү болон шилжилтийн төлбөр төлнө.

11.6. Суралцагч нь сургалтын хугацаанд ар гэрийн гачигдал, эрүүл мэндийн байдал, хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар нэг жилийн чөлөөг нэг удаа авч болно. Үргэлжлүүлэн суралцах боломжгүй тохиолдолд жилийн чөлөөг дахин сунгуулах хүсэлтийг нь албан бичгээр авч чөлөөг үргэлжлүүлэн олгож болох ба чөлөөтэй байх нийт хугацаа 5-6 улирлаас хэтрэхгүй байна.

11.7. Суралцагчийг сургалтын төлбөрөө тогтоосон хугацаанд төлөөгүй, хүндэтгэх шалтгаангүйгээр нэг улиралд 36-аас дээш цагийн хичээл тасалсан, нэг жилийн чөлөөний хугацаа дууссан боловч эргэн холбогдоогүй эсхүл суралцаагүй, хууль тогтоомж, гэмт хэрэг үйлдсэн нь тогтоогдсон, хугацаандаа хамгаалаагүй зэрэг нь сургуулиас хасах үндэслэл болно.

11.8. Сургалтын багц цагийг бүрэн судалж, гэрчилгээ авсан докторант 4 жил, магистрант 3 жилд хамгаалаагүй тохиолдолд сургуулиас хасах үндэслэл болно.

11.9. Сургуулиас хасагдсан тохиолдолд сургалтын төлбөрийг буцаан олгохгүй.

Арван хоёр. Сургалтын төлбөр

12.1. Суралцагч нь сургалтын төлбөр төлснөөр суралцах эрх баталгаажна.

12.2. Сургалтын төлбөрийн хэмжээг ҮБХИС-ийн захирлын тушаалаар тогтооно.

12.3. Магистрант, докторант (ҮБХИС-ийн багш, ажилтан алба хаагчид) нь урьдчилсан хамгаалалтад орох болзол хангасан нөхцөлд сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт хүсэх эрх үүснэ.

12.3. Магистр, докторын урьдчилсан болон жинхэнэ хамгаалалтын зардлыг суралцагч хариуцна.

12.4. БХЯ-ны захиалгаар сурч буй суралцагч хүндэтгэх шалтгаангүйгээр хугацаандаа хамгаалаагүй тохиолдолд сургалтын төлбөрийг нөхөн төлснөөр хамгаалах эрх нээгдэнэ.

Арван гурав. Гадаадын иргэнийг суралцуулахтай холбоотой нэмэлт заалт

13.1. Гадаадын иргэд ахисан түвшний хөтөлбөрөөр суралцаж болно.

13.2. Гадаадын суралцагч нь монгол хэлээр сургалтад хамрагдах шаардлагыг хангасан байна.

13.3. Хоёр улсын гэрээний үндсэн дээр ахисан түвшний боловсрол эзэмшихээр ирсэн гадаадын суралцагчид зориулсан тусгай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг ҮБХИС-ийн Эрдэм шинжилгээ, хамтын ажиллагаа хариуцсан дэд захирлын шийдвэрийг үндэслэн зохион байгуулна.

**ДОКТОРАНТ ..... ОВОГТОЙ ..... -НИЙ БҮРДҮҮЛСЭН
МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ**

Бүрдүүлэх материал		Хуудасны тоо	Хуудасны дугаар
I. Элсэлтийн материал			
1	Элсэхийг хүссэн өргөдөл		
2	Иргэний үнэмлэхний хуулбар		
3	Төрийн албан хаагчийн анкет		
4	Ажил байдлын тодорхойлолт		
5	Докторантурт элсэн суралцсан тушаал		
6	Диссертацын сэдэв, удирдагч батлагдсан тушаал		
7	Зөвлөх баг батлагдсан тушаал		
8	Бакалавр, магистрын болон сургууль төгссөн дипломын хуулбар		
II. Сургалтын явц дахь материал			
9	Сэдвийн танилцуулга, бүтцийн төлөвлөгөө		
10	Нэгдсэн дүнгийн хуудас		
11	Гэрчилгээний хуулбар		
12	Тэнхимийн өргөтгөсөн хурлын тэмдэглэл, засварлаж танилцуулсан нотломж /баталгаажуулсан байх/		
13	Сэдэвт ажилтай холбогдсон эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, илтгэл, гадаад, дотоодын хянан магадлагаа хийгддэг эрдэм шинжилгээний сэтгүүлд хэвлүүлсэн бүтээл (патент, гэрчилгээ, ном сурах бичиг, гарын авлага зэргийг биет байдлаар хавсаргана)		
14	Бүтээлийн жагсаалт (шинэчилсэн)		
15	Диссертацад төрийн нууцын зэрэглэл тогтоосон дүгнэлт		
16	Сургалтын төлбөрийн баримт		
17	Зөвлөх багийн хамтарсан дүгнэлт		
18	Докторантын тухай товч танилцуулга, дүгнэлт /ССХА/		
19	Хамгаалалтад оруулахыг хүссэн өргөдөл		
20	Хамгаалуулах зөвлөлд материал хүргүүлсэн ректорын албан бичиг		
21	Дэд зөвлөл байгуулагдсан тушаал		
22	Албан ёсны шүүмчлэгчдийн шүүмж, дүгнэлт		
III. Хамгаалалтад бүрдүүлэх материал			
23	Урьдчилсан хамгаалалтын материал /тогтоол, тэмдэглэл, санал, шүүмж засварлаж танилцуулсан нотломж/		
24	Докторантын диссертацыг хамгаалалтад оруулахад бэлэн болсныг тодорхойлсон удирдагчийн дүгнэлт		
25	Зөвлөлийн гишүүдийн тоогоор хэвлүүлсэн диссертац, хураангуй		
26	Албан ёсны шүүмчлэгчдийн шүүмж, дүгнэлт		
27	ҮБХИС, БШУЯ, өдөр утмын хэвлэлд өгсөн зар		
Жинхэнэ хамгаалалтын дараа бүрдүүлэх материал			
28	Жинхэнэ хамгаалалтын материал /тогтоол, тэмдэглэл, санал, шүүмж засварлаж танилцуулсан нотломж/		
29	Диссертац тушаасан баримт /Төв номын сан, ШУТС, ҮБХИС-ийн номын сан/		
30	Докторын зэрэг олгосон тушаал		
31	Докторын дипломын хуулбар		

МАГИСТРАНТ ..... ОВОГТОЙ ..... -НИЙ
БҮРДҮҮЛСЭН МАТЕРИАЛЫН ЖАГСААЛТ

Бүрдүүлэх материал		Хуудасны тоо	Хуудасны дугаар
I. Элсэлтийн материал			
1	Элсэхийг хүссэн өргөдөл		
2	Иргэний үнэмлэхний хуулбар		
3	Төрийн албан хаагчийн анкет		
4	Магистрантурт элсэн суралцсан тушаал		
5	Сэдэв, удирдагч батлагдсан тушаал		
6	Баклаврын болон сургууль төгссөн дипломын хуулбар (нотариатаар батлагдсан хувь)*		
7	Сургалтын төлбөрийн баримт		
II. Сургалтын явц дахь материал			
9	Сэдвийн танилцуулга, судалгааны чиглэл, бүтцийн дэлгэрэнгүй төлөвлөгөө		
10	Тэнхим (хүрээлэн)- ийн өргөтгөсөн хурлын протокол (тэнхимийн даргын гарын үсэгтэй) баталгаажуулсан байх		
11	Сэдэвт ажилтай холбогдсон эрдэм шинжилгээний өгүүлэл, хуралд тавьсан илтгэл (патент, гэрчилгээ, нийтлэл, өргөмжлөл, ном сурах бичиг, гарын авлага зэргийг биет байдлаар хавсаргана)*		
12	Дүнгийн хавтгай, голч дүн		
13	Магистрантын дэвтэр (Багш нарын гарын үсэгтэй) баталгаажуулсан байх		
III. Хамгаалалтад бүрдүүлэх материал			
23	Хамгаалалтад оруулахыг хүссэн өргөдөл*		
24	Нууцын дүгнэлт		
25	Эрдэм шинжилгээний ажлын удирдагчийн тодорхойлолт*		
26	Магистрын ажлыг зөвлөлийн гишүүдэд танилцуулсан хүснэгт		
27	Шүүмжлэгчийн санал дүгнэлт		
28	Магистрын ажил (хамгаалуулах зөвлөлийн гишүүний тоогоор)		

Тайлбар: * - Хамгаалуулах зөвлөлд бүрдүүлж өгөх материал.

**ДОКТОРЫН ЗЭРЭГ ХАМГААЛУУЛАХ ДЭД ЗӨВЛӨЛ
БАЙГУУЛАХ ТУХАЙ ЗӨВШИЛЦӨХ ХУУДАС**

....оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр.

Улаанбаатар хот

Докторантын овог, нэр _____

Диссертацын сэдэв: _____

№	Хамгаалуулах зөвлөлийн даргын санал	Удирдагчийн санал	Ахисан түвшний сургалт хариуцсан нэгжийн дарга	Нэгтгэсэн санал	Харьяалал
1					ҮБХИС
2					ҮБХИС
3					ҮБХИС
4					Бусад ИС, байгууллага
5					Бусад ИС, байгууллага
6					Бусад ИС, байгууллага
7					Бусад ИС, байгууллага
Диссертац салбар дундын сэдэвтэй бол Дэд зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг өргөтгөсөн гишүүд					
1					
2					

ЗӨВШИЛЦСӨН:

ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА ...../...../

2024 оны ..... сарын .....ны өдөр

АХИСАН ТҮВШНИЙ СУРГАЛТ ХАРИУЦСАН НЭГЖИЙН ДАРГА

...../...../

2024 оны.... сарын .....ны өдөр

ДОКТОРАНТЫН УДИРДАГЧ ...../...../

2024 оны.... сарын .....ны өдөр

ЗӨВЛӨХ БАГИЙН ХАМТЫН ШИЙДВЭР

....оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр.

Улаанбаатар хот

Докторантын овог, нэр _____

Диссертацийн сэдэв: _____

№	Зөвлөх багийн бүрэлдэхүүний нэр	Эрдмийн зэрэг, цол	Албан тушаал	Докторантын диссертацийг урьдчилсан хамгаалалтанд оруулахаар материалыг хүргүүлэх эсэх санал ("тийм", үгүй")
1			Ахлагч	
2			гишүүн	
3			гишүүн	

Жич: Зөвлөх багийн шийдвэрийг диссертацийн сэдэв, зорилго, үр дүн, судалгааны арга зүй, явц үр дүнг хэлэлцсэн зөвлөх багийн хуралдааны тэмдэглэлтэй хамт ирүүлнэ. (Докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн дүрмийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3.4-д заасан үндэслэл)

ЗӨВЛӨХ БАГИЙН ШИЙДВЭР:

1. Зөвшөөрсөн /Тийм/..... хувь
2. Татгалзсан /Үгүй/ .....хувь

Зөвлөх багийн шийдвэр

_____

_____

ЗӨВЛӨХ БАГИЙН АХЛАГЧ _____/...../

1. ГИШҮҮД _____/...../

2. ГИШҮҮН _____/...../